

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ української філології та соціальних наук
КАФЕДРА права і соціальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності)

освітня програма Право
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

 А.С.Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою права і соціальної роботи
протокол № 12 від 22.06.2021

Завідувач кафедри А.С.Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради
факультету української філології та соціальних наук

 Н.О. Гончарова
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Запорожченко Олексій Володимирович, кандидат
філософських наук, доцент, викладач кафедри права і
соціальної роботи.

Рецензенти програми:

Кічук Ярослав Валерійович, доктор педагогічних наук,
професор кафедри права і соціальної роботи.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	
Кількість кредитів: 3	<i>Лекції:</i>	
	20	4
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 90	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
Семестр: 1	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	4
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3	-	-
- самостійна робота: 4	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	46	82

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Метою є надання теоретичних знань та практичних навичок слухачам з питань логічного аналізу природної мови; порядку здійснення міркувань та формулювання суджень і умовиводу, спираючись на закони логіки; правил аргументованого ведення полеміки, ділової бесіди. Завданнями навчальної дисципліни є: – вивчення слухачами форм мислення (поняття, судження, умовивід); основних законів правильного мислення; мистецтва полеміки; комунікативних функцій ділової бесіди; – опанування слухачами вміння будувати судово-слідчі версії з використанням законів логіки; – оволодіння навичками логічного мислення щодо виявлення основних понять в юридичних текстах, встановлення відношень між ними; – формування у слухачів вмінь та навичок ведення аргументованої полеміки, ведення ділової бесіди, критичної оцінки ситуації, пов'язуючи вивчений матеріал із професійними інтересами практики в установах виконання покарань.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліна «Логіка» тісно пов'язана з філософією, риторикою тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 3 ПРН 15	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї

			професійної діяльності.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 4 ПРН 7	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ЗК 8	Здатність бути критичним і самокритичним.	ПРН 11	Володіти базовими навичками риторики.
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПРН 6 ПРН 18	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН 8 ПРН 2	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	ПРН 23 ПРН 24	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 1	ПРН 3 ПРН 15	ПРН 3 ПРН 15	ПРН 3 ПРН 15	
ЗК 7	ПРН 4 ПРН 7	ПРН 4 ПРН 7		ПРН 4 ПРН 7
ЗК 8	ПРН 11		ПРН 11	
ЗК 10			ПРН 6 ПРН 18	ПРН 6 ПРН 18
СК 13	ПРН 8 ПРН 2	ПРН 8 ПРН 2	ПРН 8 ПРН 2	ПРН 8 ПРН 2
СК 16		ПРН 23 ПРН 24	ПРН 23 ПРН 24	ПРН 23 ПРН 24

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема № 1. Предмет і практичне значення логіки. Мислення, мова, логіка.	6	2	2	-	-	-	6	2	2	2	-	-	-	12
2.	Тема № 2. Поняття. Логічні операції над поняттями.	6	4	4	-	-	-	6	2	-	-	-	-	-	10
3.	Тема № 3. Судження.	6	4	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
4.	Тема № 4. Закони логіки.	6	2	2	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	10
5.	Тема № 5. Дедуктивні умовиводи.	6	2	4	-	-	-	6	2	-	-	-	-	-	10
6.	Тема № 6. Міркування за аналогією	6	2	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	10
7.	Тема № 7. Логічні основи ведення суперечки	4	2	2	-	-	-	4	-	-	2	-	-	-	10
8.	Тема № 8. Практична логіка. Логіка і управління	4	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	10
Проведення консультацій		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Разом:		44	20	24	-	-	-	46	8	4	4	-	-	-	82

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Предмет та значення логіки.

Поняття про форму мислення Походження терміну логіка від давньогрецького слова «логос» (logos) у значенні з поняттями «мислення» і «мова». Вживання поняття «логіка» в різноманітних значеннях: «логіка речей», «логіка подій», «логіка мислення» тощо. Зв'язок логіки із такими науками як фізіологія вищої нервової діяльності, психологія, філософія. Завдання та об'єкт логіки. Поняття «культура мислення» як відображення усвідомленого ставлення до процесу міркування. Історичний характер логіки як науки. Міркування та його

структура. Абстрактне мислення і його характерні особливості. Поняття про форму мислення. Форми абстрактного мислення: поняття, судження, умовивід. Логічні форми як види мисленевих структур. Поняття суб'єкта та предиката, як основних елементів простого міркування. Правильні та неправильні міркування. Поняття про логічну помилку. Значення логіки для юристів

Тема 2. Поняття як форма мислення

Визначення поняття. Характеристика предмета думки, відображуваного в понятті. Особливості поняття як своєрідної форми мислення за загальними і специфічними ознаками. Мовні засоби виразу поняття. Денотація і смисл слова. Зміст поняття. Загальне ім'я як предикат і ознака. Структура ознаки: прості предикати; суттєві ознаки; несуттєві ознаки; похідні; родові ознаки; видові ознаки. Обсяг поняття. Види понять: за кількістю елементів обсягу (пусті і непусті); за характером елементів обсягу (збірні і незбірні); за типом елементів обсягу (конкретні і абстрактні); за характером ознак, що складають зміст поняття (позитивні та негативні, співвідносні і безвідносні). Логічні відношення між поняттями: порівнювальні; не порівнювальні; сумісні; тотожні; несумісні (суперечні, протилежні, супідрядні). Логічні операції над поняттями : а) обмеження й узагальнення понять; б) операції над обсягами понять як множинами (доповненнями, перетинами, об'єднаннями); в) поділ поняття та правила поділу (ділене поняття, члени поділу, підстава поділу); г) визначення поняття та правила визначення. Види дефініцій: реальна (генетична, операційна) і номінальна (синтаксичні і семантичні). Семантичні визначення: аналітичні; синтетичні; тавтологічні. Застосування логічних операцій над поняттями в юридичній практиці

Тема 3. Загальна характеристика судження.

Судження і речення. Види суджень: прості, складні. атрибутивні судження: одиничні, загальні, часткові атрибутивні судження. відношення між атрибутивними судженнями: порівнювальними (сумісні і несумісні судження) і не порівнювальними судженнями. Сумісні: відношення підпорядкування; відношення під протилежності (субконтрарності). Несумісні: відношення протилежності (контрарності); відношення суперечності. Судження з відношеннями: стверджувальними і заперечувальними. Судження категоричні і некатегоричні. Категоричні: атрибутивні судження; судження з відношеннями; судження існування. Некатегоричні: модальні судження; умовні судження; розділові судження. Запитання: логічно коректні; логічно некоректні; тривіально некоректні; нетривіально некоректні. Відповіді на запитання: правильні, слабкі, неправильні. Види складних суджень: з'єднувальні, роз'єднувальні, умовні, еквівалентні. Відношення між складними судженнями.

Тема 4. Логічні закони мислення

Загальна характеристика основних законів логіки: закону тотожності, закон суперечності (несуперечності), закон виключеного третього, закон достатньої підстави. Закон тотожності: Направленість закону проти нечітких, неясних, розпливчастих думок, двозначності, багатозначності. Схема закону: « $A \in A$ », («Якщо A , то A »). Використання синонімів та омонімів. Поняття софістики. Закон суперечності (несуперечності): Схема закону: «Хибно, що A і не A одночасно істинні». Суперечні судження та міркування. Виявлення суперечностей. Закон виключеного третього: Схема закону: «Або A , або не A ». Закон достатньої підстави: Схема закону: « A існує тому, що є B ». невизначені та розпливчасті думки. Значення законів для роботи в кримінально-виконавчій системі. Логічні закони в юридичній сфері, в формі правових норм.

Тема 5. Дедуктивні умовиводи як форма мислення

Структура умовиводу. Поняття «засновку» та «висновку». Засновки: безпосередні і опосередковані. Висновки логіки висловлювань: а) типологія правил висновку; б) обґрунтування правил висновку; в) метод аналітичних таблиць; г) умовиводи логіки висловлювань у традиційній логіці (умовнокатегоричні, чисто умовні, розділово-категоричні, умовно-розділові). Дилеми: конструктивні, деструктивні, прості, складні. Висновки із категоричних висловлювань: а) безпосередні умовиводи (обернення, перетворення, протиставляння предикату, умовиводи за «логічним квадратом»; б) простий категоричний силлогізм (загальні правила категоричного силлогізму); в) силлогістика як метод аналітичних таблиць. Недедуктивні умовиводи: індуктивні умовиводи: повна індукція і

неповна індукція: популярна індукція та наукова індукція, або методи знаходження причинних зв'язків. Змістовий модуль

Тема 6. Міркування за аналогією.

Логічна природа та роль гіпотези Поняття аналогії. Аналогія як індуктивний умовивід. Ймовірний характер аналогії. Види аналогій: аналогії властивостей, аналогії відношень, б проста, строга, нестрога. Гіпотеза як форма мислення. Види гіпотез: загальна, часткова, одинична, описова, пояснююча. Формулювання гіпотези. Перевірка гіпотези. Доведення істинності гіпотези.

Тема № 7. Логічні основи ведення суперечки

Доведення та спростування Поняття аргументації. Визначення доведення як логічної процедури. Характеристика структури доведення. Основні форми демонстрації. Визначення прямого доведення. Основа поділу доведень на прямі та непрямі. Поняття аналогічного доведення. Хід побудови апагогічного доведення. Характеристика спростування як логічної процедури. Визначення видів спростування. Способи спростування тези, аргументів і демонстрації. Правила і помилки стосовно тези. Правила стосовно аргументів. Помилки, які виникають при порушенні правил стосовно аргументів. Характеристика правил стосовно демонстрації. Значення застосування правил аргументації в практиці співробітників УВП.

Тема 8. Практична логіка. Логіка і управління.

Суперечка, її види та форми. Ділова бесіда: комунікативні функції та логічні засоби їх реалізації Поняття суперечки. Учасники суперечки: пропонент, і опонент. Види суперечок: суперечка заради істини; суперечка заради переконання; суперечка заради перемоги; суперечка заради самої суперечки. Види суперечок залежно від форми проведення суперечок та засобів: дискусія, полеміка, диспут, дебати. Коректні та некоректні засоби ведення суперечки. Поради полемісту. Ділова бесіда її основні функції. Принципи реалізації ділової бесіди. Основні правила проведення бесіди.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Предмет та значення логіки.

Тема 2. Поняття як форма мислення

Тема 3. Загальна характеристика судження.

Тема 4. Логічні закони мислення

Тема 5. Дедуктивні умовиводи як форма мислення

Тема 6. Міркування за аналогією.

Тема № 7. Логічні основи ведення суперечки

Тема 8. Практична логіка. Логіка і управління.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Розподіл годин на виконання СРС

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д\ф	з/в	
	Підготовка до аудиторних занять та усіх видів контролю:	26	28	Опорний конспект лекцій, конспект семінарських занять
	- опрацювання лекційного матеріалу;	10	12	
	- підготовка до семінарських занять;	14	10	
	- підготовка до проміжного контролю.	2	6	
	Виконання індивідуальних завдань:	20	54	Індивідуальне науково-дослідне завдання (тези доповідей, наукова стаття). Термінологічний словник Реферат
	- підготовка індивідуального завдання ;	8	14	
	- складання термінологічного словника;			
	- написання реферату;			
	- підготовка до презентації результатів дослідження.	2	10	
		5	12	

		5	18	Презентація
	Разом	46	82	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

1. Проаналізуйте основні етапи розвитку логіки в Україні.
2. Простежте основні етапи розвитку Львівсько-Варшавської школи.
3. Проаналізуйте погляди представників Київської школи «червоного позитивізму».
4. Проаналізуйте викладання логіки в Києво-Могилянській академії.
5. Дайте характеристику логіки в юриспруденції.
6. Розкрийте взаємозв'язок логіки та економіки.
7. Проаналізуйте логічні основи доведення і спростування в суді.
8. Проаналізуйте логічну структуру Конституції України.
9. Поясніть значення класифікації понять як логічної процедури для економічної науки.
10. Дайте характеристику класифікації понять в юридичних науках з точки зору логіки.
11. Визначте логічну складову економічного мислення.
12. Дайте характеристику структури юридичного документа з точки зору логіки.
13. Визначте роль гіпотези і версії в юридичній діяльності.
14. Визначте логічну складову культури мислення юриста.
15. Розкрийте взаємозв'язок логіки і філософії.
16. Розкрийте взаємозв'язок логіки і психології.
17. Визначте значення логіки для наукового дослідження.
18. Охарактеризуйте сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса.
19. Розкрийте взаємозв'язок логіки і творчості.
20. Проаналізуйте логічні засоби спростування в адвокатській практиці.
21. Розкрийте взаємозв'язок логіки та мови.
22. Розкрийте взаємозв'язок логіки і культури мислення.
23. Розкрийте зміст складних, скорочених і складноскорочених силогізмів (полисиллогизм, ентимеми, смітить і епіхейреми).
24. Проаналізуйте правила і помилки під час логічної операції доведення і спростування.
25. Розкрийте способи і правила спростування.
26. Проаналізуйте теорію як форму мислення і визначте її роль у пізнанні.
27. Охарактеризуйте логічні засоби реалізації ділової бесіди.
28. Проаналізуйте основні принципи і правила ведення суперечки.
29. Розкрийте поняття суперечки, схарактеризуйте її види та форми.
30. З'ясуйте роль логіки під час ведення суперечки.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю: усне опитування*
- 6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота*
- 6.3. *Форми підсумкового контролю: залік*

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота складається з 2-х теоретичних питань, кожне з яких передбачає вміння виразити власну думку.

Приклад:

1. Дайте характеристику логіки в юриспруденції.
2. Проаналізуйте правила і помилки під час логічної операції доведення і спростування.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Схема розподілу балів (залік)

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) — середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом. (0,7)	30 балів (проміжний контроль) - за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає окремі питання

	навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Тези доповідей	5
Термінологічний словник	5
Реферат	5
Виконання практичних занять	5

Критеріями оцінювання виконання завдань з Логіки є вміння студента правильно відповісти на питання та вміти пояснити теоретичні засади, згідно з якими була задана ситуація.

Оцінювання тез доповідей здійснюється із урахуванням актуальності теми дослідження, розкриття цієї теми, надання обґрунтованих аргументів на підтвердження власної думки та відсоткового показника унікальності тексту.

Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійності та оригінальності дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Оцінювання термінологічного словника здійснюється із врахуванням загального охоплення спектру термінів за темами, що виносяться на вивчення студентами, а також якість засвоєння цих термінів.

Оцінювання виконання практичних завдань є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 теоретичне питання складає 5 балів. Загальна кількість балів може складати 10 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА: технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативної електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Бандурка О. М. Курс логіки. Підручник / О. М. Бандурка, О. В. Тягло. – К.: Літера ЛТД. – 2002. – 160 с.

2. Готинян-Журавльова В.В. Навчально-методичний посібник до вирішення задач з логіки для студентів заочного відділення філософського факультету та студентів нефілософських

- факультетів / В. В. Готинян-Журавльова - Одеса: «Одеський національний університет імені І. І. Мечникова» 2014. <http://philosof.onu.edu.ua/elb/metodichki/gotinyan/posibnik.pdf>
3. Жеребкін В. Є. Логіка: підручник / В.Є. Жеребкін. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2011. – 262 с.
 4. Конверський А. Є. Логіка / А. Є. Конверський - К.: Четверта хвиля, 2008. – 272 с.
 5. Тофтул М. Г. Логіка: підручник / М. Г. Тофтул - К.: ВЦ «Академія», 2008. – 400 с.
 6. Хоменко І. В. Логіка для юристів: Підручник / І. В. Хоменко. - К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224 с.
 7. Хоменко І. В. Логіка: підручник для вищих навчальних закладів / І. В. Хоменко. - К.: Арбіс, 2004. – 256 с.

Допоміжна:

1. Богдановський І. В. Логіка: опорний конспект лекцій / І. В. Богдановський. – К.: МАУП, 2004. – 168 с.
2. Войшвилло Е.К., Дегтярев М.Г. Логика: Учеб. для студ. высш. учеб. Заведений / Е. К. Войшвилло , М. Г. Дегтярев. — М.: Изд-во ВЛАДОСПРЕСС, 2001. — 528 с.
3. Ивин А. А. Логика. Учебное пособие. Издание 2-е. / А. А. Ивин. — М.: Знание, 1998. — 240 с.
4. Логіка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисципліни / В. Х. Арутюнов, Д. П. Кирик, В. М. Мішин. — К.: КНЕУ, 2002. — 127 с.
5. Ломиворотов М. М. Логика для юристов: Учеб. пособие в схемах и упражнениях / М. М. Ломиворотов. - Волгоград, 2006. – 32 с.
6. Мозгова Н. Г. Логіка Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) / Н. Г. Мозгова - Київ: Каравела, 2007. - 248 с.
7. Практикум по логике: (Задачи и упражнения) / Сост. В. А. Мейдер. – Волгоград: Изд-во ВолГУ, 1999. – 32с.
8. Сластенко Є.Ф. Логіка: Навчальний посібник / Є. Ф. Сластенко, С. М. Ягодзінський. – К.: НАУ, 2005. – 192с.
9. Тофтул М. Г. Логіка. Посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. Г. Тофтул - К.: ВЦ «Академія», 1999. – 336 с.